

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ**

О.М. ЛЕГКИЙ

**ТРУДОВЕ ВИХОВАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ
З ПОРУШЕННЯМИ ЗОРУ**
Навчально-методичний посібник

Київ-2014

Легкий О.М. Трудове виховання дошкільників з порушеннями зору»: нав.-метод. посіб. / О.М. Легкий – К.: Інститут спеціальної педагогіки, 2014. – (7,5 др.арк.). – режим доступу: <http://www.ispukr.org.ua>

Актуальність проблеми організації трудового виховання дошкільників з порушеннями зору зумовлюється необхідністю розроблення науково-методичного забезпечення відповідно до оновленого програмового змісту, недостатньою розробленістю проблеми у вітчизняній тифлопедагогіці та своєрідністю предметно-практичної діяльності дошкільників з глибокими порушеннями зору, що вимагає спеціальної організації навчально-виховного процесу з урахуванням індивідуальних особливостей, спеціального добору об'єктів для ігрової та предметно-практичної діяльності.

Сліпота та слабозорість спричиняють ряд відхилень у фізичному та психічному розвитку дітей. Це особливо позначається на сприйманні, саморегуляції та самоконтролі рухів, орієнтуванні у просторі. За відсутності вчасної корекційно-реабілітаційної роботи з такими дітьми у них з'являються вторинні відхилення: затримка психічного розвитку, недорозвиток процесів пізнавальної діяльності, що є наслідком отримання неповноцінної, недостатньої інформації про довкілля. Це впливає на формування уявлень, розвиток предметно-практичної діяльності та мислення, засвоєння елементарних практичних знань, умінь та навичок.

В дошкільний період розвитку провідними видами діяльності дітей є ігрова та предметно-практична, в процесі розвитку яких створюється орієнтовна база для опанування трудових завдань та формування практичних навичок. Це етап предметно-практичних дій, на якому суттєве значення надається перцептивній діяльності. У дітей формується полісенсорне сприймання, розумова діяльність, пізнавальні процеси.

Трудове виховання дошкільника відбувається в процесі активного опанування і перетворення предметного світу. Саме в ході предметно-практичної та ігрової діяльності дитина формує уявлення про довкілля, предмети та дії з ними, виховуються первинні трудові навички.

Тематика посібника відповідає Напрямку 23 «Теоретичні та методичні засади освіти дітей з особливими освітніми потребами» Основних напрямів досліджень з педагогічних і психологічних наук в Україні.

Зміст та обсяг науково-методичного посібника відповідають меті і завданням дослідження, визначених у Технічному завданні на виконання НДР. Заплановані завдання повністю розкриті у рукописі посібника.

Посібник підготовлений за результатами завершеної у 2014 році фундаментальної НДР «Теоретичне та методичне забезпечення формування і реалізації оновленого змісту освіти дітей з порушеннями зору» (2012-2014рр. Державний реєстраційний номер теми 0112U002166).

Наукова значущість підготовленого посібника полягає в посиленні корекційно-розвивальної спрямованості методичного забезпечення трудового виховання в дошкільних навчальних закладах для дітей з порушеннями зору,

конкретизації специфічного компоненту, пов'язаного зі своєрідністю психофізичного розвитку сліпих та слабозорих дітей.

Впровадження навчально-методичного посібника в практику дошкільного виховання дітей з порушенням зору сприятиме підвищенню якості освіти дошкільників з порушеннями зору, через розвиток у них пізнавальних процесів, сприймання, конкретизації уявлень про предмети довкілля, формування прийомів обстежувальної діяльності, розвитку технічної творчості та конструкторських здібностей, навичок соціально-побутового орієнтування та самообслуговування.

Посібник адресовано тифлопедагогам та вихователям дошкільних навчальних закладів для дітей з порушеннями зору, а також може бути використаний у системі післядипломної освіти працівників дошкільних навчальних закладів для дітей з порушеннями зору.

ЗМІСТ

Вступ.....	
1. Загальноосвітні і спеціальні завдання трудового навчання та виховання в дошкільних навчальних закладах для дітей з порушенням зору.....	
2. Компенсаторно-розвивальна роль трудової діяльності при порушеннях зору у дітей.....	
3. Формування предметних дій у дітей з порушенням зору раннього та молодшого дошкільного віку.	
3.1. Навчання діям із предметами та іграшками.....	
3.2. Підбір іграшок для дітей з порушенням зору.....	
3.3. Формування навичок самообслуговування.....	
3.4. Пізнання предметного світу сліпими дошкільниками.....	
4. Розвиток предметної діяльності та формування знаряддєвих дій у дошкільників з порушеннями зору.	
4.1. Формування вмінь дотикового обстеження предметів.....	
4.2. Формування наочно-образного та наочно-дійового мислення.....	
4.3. Формування уявлень про видові та родові ознаки предметів, розподіл предметів за призначенням.....	
4.4. Розвиток предметної діяльності, формування знаряддєвих дій.....	
4.5. Формування елементарних навичок конструювальної діяльності...	
4.6. Організація занять по конструюванню зі слабозорими дошкільниками.....	
Література.....	